

LJSPFF LATINA PRO NELATINÁŘE – HODINA X.
PŘEHLED VYBRANÝCH ZÁJMEN

I. Osobní zájmena (*pronomina personalia*) a zájmeno zvrtné 3.os. sg. a pl.:

	Singulár				plurál				sg. + pl.	
	1. os.		2.os.		1. os.		2. os.		3. os.	
nom.	<i>ego</i>	já	<i>tū</i>	ty	<i>nōs</i>	my	<i>vōs</i>	vy		
gen	<i>meī</i>	mne	<i>tuī</i>	tebe	<i>nostrī</i> <i>nostrum</i>	nás z nás	<i>vestrī</i> <i>vestrum</i>	vás z vás	<i>suī</i>	sebe
dat.	<i>mihi</i>	mně, mi	<i>tibi</i>	tobě, ti	<i>nōbīs</i>	nám	<i>vōbīs</i>	vám	<i>sibi</i>	sobě, si
ak.	<i>mē</i>	mne, mě	<i>tē</i>	tebe, tě	<i>nōs</i>	nás	<i>vōs</i>	vás	<i>sē</i>	sebe, se
Abl.	<i>mē</i>	mnou	<i>tē</i>	tebou	<i>nōbīs</i>	námi	<i>vōbīs</i>	vámi	<i>sē</i>	sebou

Zájmena *nos*, *vos* mají v genitivu dva tvary; genitiv objektivní ***nostrī***, ***vestrī*** se používá ve významu předmětném; genitiv partitivní ***nostrum***, ***vestrum*** se užívá při vyjímání části z celku (v češtině je uvozen předložkou „z“) a ve spojení s gen. *omnium*. Např.:

Multi vestrum venient.

Mnozí z vás přijdou.

Memor nostrī es!

Pamatuj na nás!

Memores omnium nostrum erant.

Pamatovali na nás všechny.

Pozn.: S předložkou *cum* se spojují v jeden tvar: ***mecum***, ***tecum***, ***nobiscum***, ***vobiscum***

Zvrtného zájmena užívá latina pouze pro 3. osobu obou čísel. V ostatních případech, na rozdíl od češtiny, užívá namísto zájmena zvrtného zájmeno osobní.

<i>memor</i>	<i>sum mei</i>	jsem		<i>noceo mihi</i>	škodím si
	<i>es tui</i>	jsi	pamětliv sebe	<i>noces tibi</i>	škodíš si
	<i>est sui</i>	je		<i>nocet sibi</i>	škodí si
	<i>sumus nostrī</i>	jsme		<i>delectamus nos</i>	bavíme se
<i>memores</i>	<i>estis vestrī</i>	jste	pamětlivi sebe	<i>delectatis vos</i>	bavíte se
	<i>sunt sui</i>	jsou		<i>delectant se</i>	baví se

II. Zájmena přivlastňovací (*pronomina possessiva*) se skloňují jako adjektiva I. a II. deklinace:

<i>meus, mea, meum</i>	můj, má, mé
<i>tuus, tua, tuum</i>	tvůj, tvá, tvé
<i>suus, sua, suum</i>	svůj, svá, své
<i>noster, nostra, nostrum</i>	náš, naše, naše
<i>vester, vestra, vestrum</i>	váš, vaše, vaše
<i>suus, sua, suum</i>	svůj, svá, své

Na rozdíl od češtiny užívá latina přivlastňovacího zájmena *suus*, *sua*, *suum* pouze ve vztahu k podmětu ve 3. os. sg. a pl.

Ad matrem meam me verto.

Obracím se k své matce.

Ad matrem tuam te vertis.

Obracíš se k své matce.

Ad matrem suam se vertit.

Obrací se k své matce.

Ad matrem nostram nos vertimus.

Obracíme se k své matce.

Ad matrem vestram vos vertitis.

Obracíte se k své matce.

Ad matrem suam se vertunt.

Obrací se k své matce.

Pozn.: Vokativ zájmena *meus* je ***mi*** (*Mi fili!* = Můj synu!)

III. Zájmena ukazovací (*pronomina demonstrativa*):

<i>is, ea, id</i>	ten, ta, to; on, ona, ono (kromě svého významu „ukazovacího“ zastupuje také osobní zájmeno třetí osoby v obou číslech)
-------------------	--

īdem, eadem, idem
ipse, ipsa, ipsum

tentýž, tatáž, totěž

sám, sama, samo (tohoto zájmena se užívá k zdůraznění podstatného jména či osobního zájmena; ve významu „osamoceny“ užíváme zájmenného adjektiva *solus, a, um*)

	singulár								
	m.	f.	n.	m.	f.	n.	m.	f.	n.
nom.	<i>is</i>	<i>ea</i>	<i>id</i>	<i>īdem</i>	<i>eadem</i>	<i>idem</i>	<i>ipse</i>	<i>ipsa</i>	<i>ipsum</i>
gen.		<i>eius</i>			<i>eiusdem</i>			<i>ipsius</i>	
dat.		<i>eī</i>			<i>eīdem</i>			<i>ipsī</i>	
ak.	<i>eum</i>	<i>eam</i>	<i>id</i>	<i>eundem</i>	<i>eandem</i>	<i>idem</i>	<i>ipsum</i>	<i>ipsam</i>	<i>ipsum</i>
abl.	<i>eō</i>	<i>eā</i>	<i>eō</i>	<i>eōdem</i>	<i>eādem</i>	<i>eōdem</i>	<i>ipsō</i>	<i>ipsā</i>	<i>ipsō</i>
	plurál								
nom.	<i>īī (eī, ī)</i>	<i>eae</i>	<i>ea</i>	<i>īīdem</i>	<i>eaedem</i>	<i>eadem</i>	<i>ipsī</i>	<i>ipsae</i>	<i>ipsa</i>
gen.	<i>eōrum</i>	<i>eārum</i>	<i>eōrum</i>	<i>eōrundem</i>	<i>eārundem</i>	<i>eōrundem</i>	<i>ipsōrum</i>	<i>ipsārum</i>	<i>ipsōrum</i>
dat.		<i>īīs (eīs, īs)</i>			<i>īīsdem</i>			<i>ipsīs</i>	
ak.	<i>eōs</i>	<i>eās</i>	<i>ea</i>	<i>eōsdem</i>	<i>eāsdem</i>	<i>eadem</i>	<i>ipsōs</i>	<i>ipsās</i>	<i>ipsa</i>
abl.		<i>īīs (eīs, īs)</i>			<i>īīsdem</i>			<i>ipsīs</i>	

ZAPAMATUJTE SI:

Česká přivlastňovací zájmena 3. osoby – jeho, její a jejich vyjadřuje latina genitivem singuláru a plurálu zájmen *is, ea, id*:

eius jeho, její, jeho
eōrum, eārum, eōrum jejich

hic, haec, hoc tento, tato, toto (označuje osobu či věc blízkou mluvčímu)
iste, ista, istud tenhle, tahle, tohle (označuje osobu či věc blízkou posluchači)
ille, illa, illud onen, ona, ono (označuje osobu či věc vzdálenou)

	singulár								
	m.	f.	n.	m.	f.	n.	m.	f.	n.
nom.	<i>hic</i>	<i>haec</i>	<i>hoc</i>	<i>iste</i>	<i>ista</i>	<i>istud</i>	<i>ille</i>	<i>illa</i>	<i>illud</i>
gen.		<i>hīius</i>			<i>istīus</i>			<i>illīus</i>	
dat.		<i>huic</i>			<i>istī</i>			<i>illī</i>	
ak.	<i>hunc</i>	<i>hanc</i>	<i>hoc</i>	<i>istum</i>	<i>istam</i>	<i>istud</i>	<i>illum</i>	<i>illam</i>	<i>illud</i>
abl.	<i>hōc</i>	<i>hāc</i>	<i>hōc</i>	<i>istō</i>	<i>istā</i>	<i>istō</i>	<i>illō</i>	<i>illā</i>	<i>illō</i>
	plurál								
nom.	<i>hī</i>	<i>hae</i>	<i>haec</i>	<i>istī</i>	<i>istae</i>	<i>ista</i>	<i>illī</i>	<i>illae</i>	<i>illa</i>
gen.	<i>hōrum</i>	<i>hārum</i>	<i>hōrum</i>	<i>istōrum</i>	<i>istārum</i>	<i>istōrum</i>	<i>illōrum</i>	<i>illārum</i>	<i>illōrum</i>
dat.		<i>hīs</i>			<i>istīs</i>			<i>illīs</i>	
ak.	<i>hōs</i>	<i>hās</i>	<i>haec</i>	<i>istōs</i>	<i>istās</i>	<i>ista</i>	<i>illōs</i>	<i>illās</i>	<i>illa</i>
abl.		<i>hīs</i>			<i>istīs</i>			<i>illīs</i>	

IV. Zájmena vztažná (*pronomina relativa*) uvozují, podobně jako v češtině, vedlejší větu vztažnou, tj. větu, která rozvíjí jakékoli substantivum či zájmeno věty řídicí. V češtině odpovídají zájmenům „který, á, é“:

	singulár			plurál		
	m.	f.	n.	m.	f.	n.
nom.	<i>quī</i>	<i>quae</i>	<i>quod</i>	<i>quī</i>	<i>quae</i>	<i>quae</i>
gen.		<i>cūius</i>		<i>quōrum</i>	<i>quārum</i>	<i>quōrum</i>
dat.		<i>cui</i>			<i>quibus</i>	
ak.	<i>quem</i>	<i>quam</i>	<i>quod</i>	<i>quōs</i>	<i>quās</i>	<i>quae</i>
abl.	<i>quō</i>	<i>quā</i>	<i>quō</i>		<i>quibus</i>	

ZAPAMATUJTE SI:

is, quī ten, který
ea, quae ta, která
id, quod to, co (které)

īī, quī ti, kteří
eae, quae ty, které
ea, quae ty věci, které (to, co)